

NAGYHÉTFŐ

I.

REGGELI ISTENTISZTELET

A hat zsoltár (3, 37, 62, 87, 102, 142.) után Alleluját énekelünk 8. hangra, hangosan, dallamosan. Azután hasonló módon elénekeljük, kimérten, hangosan, dallamosan az éjjeli tropárt 8. hangon.

Íme, a vőlegény jó éjjélkor * és boldog a szolgál, kit virrasztva * ámde méltatlan, kit lustálkodva talál. * Vigyázz, ó én lelkem, * és sok álommal ne terheld magad, * nehogy a halálra adatván * a mennyországból kivettessél, * hanem serkenj föl, kiáltván: * Szent, szent, szent vagy Isten, ** az Istenszülő kedvéért könyörülj rajtunk!

(háromszor)

▶ *(hangfelvétel)*

Utána a szokásos zsoltározás a hódolásokkal.

*Az első zsoltárcsoport (24-31. zsoltár) után kathizma 1. hang.
Minta: A te sírodat őrző katonák...*

Ma a szent kínszenvedés fénye, * üdvösséget ígérve világítja be a világot. * Mert Krisztus jóságosan szenvedni siet, * és ő, aki mindenkit kezében tart, * magától fölfeszítve marad a keresztfán, ** hogy az embert üdvözítse.

Dicsőség... most és... ugyanaz

A második zsoltárcsoport (32-36. zsoltár) után kathizma ugyanarra a dalra.

Láthatatlan Bíró, ki testben láthatóvá lettél, * és a törvényszegő emberek ítélőszéke elé mentél, * szenvedéssel kárhoztattad kárhozatunkat, * azért összhangzóan dicséretet, magasztalást és dicsőítést ajánlunk neked ** és énekelünk téged hatalmad miatt, Istenige!

Dicsőség... most és... ugyanaz

A harmadik zsoltárcsoport (37-45. zsoltár) után kathizma 8. hang. Minta: A Bölcsességet és Igét...

Az úr szenvedésének kezdetére világít rá ez a mai nap. * Jöjjetek, hívek, járuljunk elé énekeinkkel. * Mert jön a Teremtő, hogy magára vállalja * a keresztet, a kínvallatást és Pilátus ítéletét, * egy szolgától a pofonütést is elfogadja, és mindent elvisel, * hogy üdvözítse az embert. * Azért ezt hangoztassuk neki: * Emberszerető Krisztus Isten, * adj bocsánatot mindazoknak a vétkeire, * kik leborulva tisztelik a te szeplőtelen kinszenvedésedet!

Dicsőség... most és... ugyanaz

Evangélium Mt 21,18-43

Abban az időben Jézus a Városba tartva megéhezett. Az út mentén meglátott egy fügefát. Odament, de nem talált rajta egyebet, csak levelet. Erre így szólt hozzá: „Ne teremjen rajtad gyümölcs soha többé!” A fügefa hirtelen kiszáradt. Ennek láttán a tanítványok csodálkozva kérdezték: „Hogyan száradhatott ki ilyen hirtelen a fügefa?” Jézus így válaszolt nekik: „Bizony mondom nektek, ha volna hitetek, és nem kételkednétek, nemcsak a fügefával tehetitek meg ezt, hanem ha ennek a hegynek azt mondanátok: »Emelkedj föl és vesd magad a tengerbe!«, az is meglesz. Mindazt, amit hittel kértek az imádságban, megkapjátok.”

Amikor pedig bement a templomba, és ott tanított, odamentek hozzá a főpapok és a nép vénei, és megkérdezték: „Milyen hatalommal teszed ezeket? És ki adta neked ezt a hatalmat?” Jézus feleletül ezt mondta nekik: „Én is kérdezek tőletek valamit. Ha megfeleltek rá, én is megmondom, milyen hatalommal teszem ezeket. Honnan volt János keresztsége? A mennyből vagy az emberektől?” Azok így tanakodtak egymás között: „Ha azt mondjuk: »A mennyből«, azt fogja mondani: »Akkor miért nem hittetek neki?« Ha pedig azt mondjuk: »Az emberektől«, félünk kell a néptömegtől, hisz Jánost mindenki prófétának tartja.” Ezért ezt a választ adták Jézusnak:

„Nem tudjuk.” Erre ő is válaszolt nekik: „Akkor én sem mondom meg nektek, milyen hatalommal teszem ezeket.”

„Vajon erről mit gondoltok? Egy embernek két fia volt. Odament az elsőhöz, és szólt neki: »Fiam, menj, dolgozz ma a szőlőmben!« Ő így felelt: »Nem akarok«, de később meggondolta magát, és kiment. Odament a másikhöz, és annak is szólt. Ő így felelt: »Megyek, uram«, de nem ment ki. Melyik tett eleget a kettő közül apja kívánságának?» Azt válaszolták: „Az első”. Erre Jézus így szólt hozzájuk: „Bizony mondom nektek, hogy a vámosok és az utcanők megelőznek benneteket az Isten országában. Eljött ugyanis hozzátok János az igazság útján, de nem hittetek neki, a vámosok és az utcanők pedig hittek neki. De ti ennek láttára sem gondoltátok meg magatokat, hogy higgyetek neki.

Hallgassatok meg egy másik példabeszédet! Volt egy gazda, aki szőlőt ültetett. Bekerítette sövényvel, belül pedig sajtót ásott, és őr-tornyot épített. Aztán kiadta bérbe szőlőműveseknek, és útra kelt. Amikor eljött a szüret ideje, elküldte szolgálait a szőlőművesekhez, hogy szedjék be a neki járó termést. Ám a szőlőművesek nekiestek a szolgáltnak: az egyiket megverték, a másikat megölték, a harmadikat megkövezték. Erre más szolgálakat küldött, többet, mint először, de ezekkel is ugyanúgy bántak. Végül a fiát küldte el hozzájuk, mondván: »A fiamat csak meg fogják becsülni!« De amikor a szőlőművesek meglátták a fiút, azt mondták egymás között: »Ez az örökös! Gyertek, öljük meg, és szerezzük meg az örökségét!« Nekiestek, kidobták a szőlőből, és megölték. Amikor tehát majd megjön a szőlő ura, vajon mit tesz azokkal a szőlőművesekkel?» Azt mondták neki: „A gonoszokat a gonoszok sorsára juttatja, szőlejét pedig más szőlőműveseknek adja ki, akik idejében beszolgáltatják a termést.” Erre Jézus azt mondta nekik: „Vajon sosem olvastátok-e az Írásokban: »A kő, melyet az építők elvetettek, szegletkövé lett. Az Úr műve ez, és csodálatos a mi szemünkben.« Ezért mondom nektek, hogy elvételük tőletek az Isten országa, és olyan nép kapja meg, amely megtermi annak gyümölcseit.”

Az 50. zsoltár után háromódás kánon, az irmoszek 2 versre, a tropárok pedig 4-re vagy 6-ra, szükség szerint.

Kozma szerzetes háromódás kánonja

Akrosztichonjának magyar jelentése: Hétfőn.

I. ÓDA 2. HANG

Ki a járhatatlan hullámzó tengert * isteni parancsával kiszáritotta, * s rajta Izraelt átkelni segítette, * énekeljünk az Úrnak, * mert ő dicsőségesen megdicsőült.

Milyen kifejezhetetlen az Isten Igéjének megalázkodása! Ő maga, Krisztus, az Istenember, az istenségét nem tartotta olyan kiváltságnak, melyhez erőszakkal ragaszkodnia kellene, hanem a tanítványai előtt szolgálai alakban mutatkozott be, mert ő dicsőségesen megdicsőült.

A nyomorgó Ádámért eljöttem, én, a Teremtő, hogy alakját magamra véve s Istenségem gazdagságában szenvedélymentes Isten létemre saját életemet adjam érte váltságul.

Katavásziaként megismételjük az irmoszt.

Konták

8. hang. Minta: Mint a teremtmények zsengeit...

Míg Jákob József elvesztésén siránkozott, * nemes lelkű fia királyként tisztelve ült hadi szekeren. * Mert ő az egyiptomi nő kívágyának nem hódolt be, * ezért őt magasztalta fel az, * ki az emberek szívét látja, * és neki küldött hervadhatatlan koszorút.

► *(hangfelvétel)*

Ikosz

Bánkódjunk mi is Jákob bánatával és ontsunk könnyeket, * sajnálva a bölcs és dicséretreméltó Józsefet, * ki test szerint szolgaságban élt, de lelkét szabadon őrizte meg * s egész Egyiptom felett uralomra jutott. * Mert Isten az ő szolgálinak küld hervadhatatlan koszorút.

SZINAXÁRION

A szent nagyhétfőn a boldogságos és szépséges Józsefre illetve az Úr által megátkozott és kiszáradt fügefára emlékezünk.

Verssorok Józsefről

*A tisztaságos József igazságos kormányzó és gabonaosztó volt,
a jóság kincstárosa.*

Verssorok a kiszáradt fügefáról

*A lelki gyümölcsök nélküli zsidó zsinagógát jelképezi Jézus,
amikor a terméketlen fügefát átkával kiszárítja:*

Kerüljük el az ilyen sorsot!

A mai napon kezdődik Urunk Jézus Krisztus kinszenvedése. Előképe mindenekelőtt József. Ő Jákob pátriárkának az utolsó fiai közül való volt, és Rácheltől született. Testvérei álombéli látomásai miatt megirigyelték. Először is egy gödörbe rejtették el, s apját is becsapták a véres köntösével, mintha egy vadállat tépte volna szét. Aztán harminc ezüstért elárusították az izmaelitáknak, akik aztán maguk is eladták Putifárnak, az egyiptomi fáraó udvari tisztjének. A ház úrnője pedig örült módon megharagudott a józan életű ifjúra, mert bűnbe akarta vinni, az ifjú viszont ruházatát is otthagya elmenekült. Erre az asszony megrágalmazta őt férjénél, s így József megbilincselve a börtönbe került.

Mivel azonban meg tudta fejteni az álmokat, kiszabadult onnan: mert elvitték az uralkodó színe elé, aki aztán egész Egyiptom főemberévé tette őt. Később aztán testvéreinek is ő adott gabonát, s ezzel feltárta magát előttük is. Egész életét igen jól intézve Egyiptomban halt meg, s több más erénye fölött még különösen is nagy megbecsülésre tett szert tisztasága révén. Krisztus előképe tehát, mert Krisztusra is a saját zsidó népe lett irigy, és tanítványa őt is harminc ezüstpénzért adta el. Őt is sötét és homályos verembe, vagyis a sírba helyezték, majd pedig onnan magától került ki, s uralkodik egész Egyiptom, vagyis mindenféle bűn fölött. Bennünket pedig ember-szerető módon titkos gabonaosztással vált meg: minthogy önmagát adta értünk, mennyei kenyérrel, vagyis saját életadó testével táplál

bennünket. Tehát ilyen alapon ünnepeljük most a szépséges Józsefet.

Aztán a kiszáradt fügefára is most emlékezünk, mivel Szent Máté és Márk evangélisták a virágvasárnapi elbeszélés után számolnak be róla. Márk a következőképpen: „Másnap Betániából jövet megéhezett. Látott messziről egy zöldellő fügefát, és elindult feléje, hátha talál rajta valamit. De amikor odaért, csak leveleket talált rajta, mert még nem volt a fügeérés ideje. Ekkor így szólt: Senki ne egyék rólad gyümölcsöt soha többé!” Máté pedig így említi: „Reggel a városba visszatérve megéhezett. Látott az út mellett egy fügefát. Oda ment hozzá, de csak leveleket talált rajta. Erre így szólt: Ne teremjen rajtad gyümölcs soha többé! És a fügefa tüstént el is száradt.”

A fügefa talán a zsidók gyülekezetét jelezheti, amelyen az Üdvözítő nem talált megfelelő gyümölcsöt, hanem csak a törvény árnyas lombját, így aztán ezt is elvette tőlük, mivel ilyen fölöslegesen működött. Ma pedig valaki azt kérdezi: „Miért is száradt ki az átok hatására ez a lélek nélküli fa, hiszen nem követett el semmilyen vétet?“, tudja meg, hogy a zsidók, amikor látták, hogy Krisztus mindenkivel csak jót tesz, és senkinek nem okozott semmilyen bántódást sem, úgy gondolták, hogy neki csak jótéteményre van ereje, rosszra pedig nem. Az emberszerető Uralkodó pedig nem akarta embereken megmutatni azt, hogy ilyenre is képes. Ezért, hogy meggyőzze ezt a hálátlan népséget arról, hogy igenis van hatalma, amely még büntetésre is képes, jóvóltából úgy intézte, hogy csak a lélek és érzékelés nélküli természetet büntette így. Egyúttal eljutott hozzánk egy kimondhatatlan értelmezésmód is bizonyos öreg bölcsektől, ahogy például Peluziumi Izidor mondja: hogy ez az engedetlenség fája volt, amelynek a levelével aztán betakarták magukat a bűnbeesett ősszülők. Ezért átkozta meg hát az emberszerető Krisztus, mivel akkor ez nem kapott büntetést: eszerint tehát a bűn miatt nem hozhatott többé gyümölcsöt. Az pedig, hogy a bűn hasonló a fügehez, nyilvánvaló, hiszen gyönyört keltő édessége a bűnhöz való tapadást érzékelteti, a keserű utóíze pedig a lelkiismeret beszennyeződését. Mindenesetre az atyák a fügefáról szóló példabeszédet a töredelmes

bánat fölkelésére tették erre a napra, akárcsak József emlékét is, azért, hogy Krisztus előképe legyen itt. Fügefa minden lélek, amely lelki gyümölcsökben nem részes. Ezen a fügefán reggel, azaz a jelen élet után nem talált felüdülést az Úr: ezért átkozta meg azt és az örök tűzre küldte. Azóta is mint valami kiszáritott oszlop áll, megremítve azokat, akik nem termik meg az erények megfelelő gyümölcseit.

A szépséges József imái által, Krisztus Istenünk, könyörülj rajtunk! Amen.

VIII. ÓDA

Megremegett a jámbor ifjaknak egyformán szeplőtelen teste, * és visszahúzódott a végtelen erdővel táplált, dühöngő tűz, * lelehadt az örökké égő láng, * az ifjak pedig szüntelenül zengték: * Énekeljétek az Urat az Úrnak minden művei, * és magasztaljátok őt mindörökké!

Áldjuk az Atyát, a Fiút és a Szentlelket...

Arról tudja meg majd mindenki, hogy az én tanítványaim vagyok, hogyha az én parancsaimat megtartjátok!” – mondja az Üdvözítő tanítványainak, mielőtt a szenvedésre menne – „Békében éljétek egymással és mindenkivel, mert ha alázatos szívűek lesztek, majd felmagasztalásban lesz részetek. Ismerjétek el engem Uratoknak, és dicsimnuszt énekelve magasztaljátok mindörökké!

Most és...

Pogány szokásokkal ellenkezőleg a testvériesség ereje legyen veletek: a hatalmaskodó lelkület egyéni sajátosság és nem az én hagyatékom. Ha tehát valaki közületek első akar lenni, legyen valamenyny között utolsó. Ismerjétek el engem Uratoknak, és dicsimnuszt énekelve magasztaljátok mindörökké!

Dicsérjük, áldjuk, imádjuk...

Katavásziaként megismételjük az irmoszt.

IX. ÓDA

Felmagasztaltad szülődet, * az Istenszülőt, Krisztus, * akitől te, a Teremtő * a mienkhez hasonló testet öltöttél magadra, * a mi bűneink engesztelő áldozataként. * Őt boldognak hirdet minden nemzedék, * téged pedig magasztalunk.

A szenvedély minden bűnös szennyét eltávolítva az Isten országához méltó, bölcs gondolkodásmódot vegyetek magatokra! – így hagytad meg apostolaidnak, mindenek bölcsessége. Ebben dicsőültek meg s tündököltek napnál fényesebben.

Engem tartsatok szemetek előtt – mondád, Urunk, tanítványaidnak – s ne vélekedjete fennhéjázó módon, hanem az alázatosakkal haladjatok együtt. Az én kelyhemből igyatok, amelyből én iszom, hogy Atyám országában majd velem együtt megdicsőülhettek.

Katavásziaként megismételjük az irmoszt.

Fényének (háromszor)

Főlékesített menyegzős termetet látom, Üdvözítóm, * de nincs menyegzős öltönyöm, hogy oda bejuthassak. * Tedd ragyogóvá lelkem öltözékét, fényárasztó, * és üdvözíts engem!

► *(hangfelvétel)*

DICSÉRETI SZTIHIRÁK

A következő saját dallamú sztihirák (megismételve) 1. hang

Önkéntes szenvedésre indulván, Uram, * apostolaidhoz így szóltaál útközben: * „Íme, fölme gyünk Jeruzsálembe, * és az Emberfiát elárulják, * amint meg van írva felőle.” * Jertek tehát, menjünk mi is övele megtisztult elménkkel, * hogy megfeszíttessünk, * és haljunk meg a földi gyönyöröknek érette, * hogy fel is támadjunk övele, * és meghalljuk, midőn így kiált: * „Már nem a földi Jeruzsálembe megyek, hogy szenvedjek, * hanem fölme gyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, * az én Istenemhez és a ti Istenetekhez, * s titeket is felviszlek a magasságbeli Jeruzsálembe, * a mennyeknek országába”.

Miután ezt megismételtük, 5. hangon a következők

Krisztus üdvözítő szenvedéseit elérvén, hívek, * dicsőítsük az ő kimondhatatlan nagy türelmét, * hogy irgalmasságával bennünket is fölemeljen, * kiket a bűnök holtakká tettek, * mint jóságos és emberszerető!

Dicsőség... most és... 5. hang

Urunk, szenvedésedhez közeledve * tanítványaidat bátorítani akartad, * és félrevonva őket, így szóltál hozzájuk: * „Hogyan felejtettétek el az ígéket, * melyeket nektek hajdan mondtam, * mert meg van írva, hogy próféta nem halhat meg Jeruzsálemen kívül. * Íme, elérkezett az idő, * amelyről nektek szólottam. * Bűnösök kezére adnak át megcsúfolásra, * és azok keresztre feszítenek, * és a sírba helyeznek, * és gyalázatos halottnak számítanak. * De ti bizatok, mert harmadnap föltámadok, * a bennem hívók örömére, * és az örök életre!”

KIS DOXOLÓGIA

Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön, jóakarát az emberekben! Dicsérünk téged, áldunk téged, imádunk és dicsőítünk téged. Hálát adunk néked a te nagy dicsőségedért, Urunk, mennyei Királyunk! Mindenható Atyaisten, egyszülött Fiú, Úr Jézus Krisztus és Szentlélek Úristenünk! Isten báránya, az Atyának Fia, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk; ki elveszed a világ bűneit, fogadd el a mi imádságainkat; ki ülsz az Atyának jobbján, könyörülj rajtunk; mert egyedül te vagy szent, te egyedül Úr, Jézus Krisztus, az Atyaisten dicsőségére. Amen! Mindennap áldunk téged és dicsérjük nevedet örökké és mindörökkön örökké. Uram, menedékünk voltál nekünk nemzedékről nemzedékre. Én mondom: Uram, irgalmazz nekem és gyógyítsd meg az én lelkemet, mert vétkeztem teellened. Hozzád menekülék Uram, taníts meg engem, hogy a te akaratodat cselekedjem, mert te vagy az én Istenem. Mert nálad van az életnek forrása, és a te világosságodban látjuk meg a világosságot. Nyújtsd kegyelmedet a téged ismerőknek! Add Urunk, hogy e napon min-

den büntől megőrizzük magunkat. Áldott vagy te, Urunk, atyáinknak Istene, dicséretes és dicsőséges a te neved mindörökké. Amen. Legyen Uram, a te kegyelmed rajtunk, amint mi tebenned bízunk! Áldott vagy te, Urunk, taníts meg minket a te igazságaidra! Áldott vagy te, Uralkodó, oktass bennünket a te igazságaidra! Áldott vagy te, Szent, világosíts meg minket a te igazságaiddal! Uram, a te kegyelmed örökké, kezeid munkáit meg ne vesd! Téged illet a dicséret, téged illet az ének. Téged illet a dicsőség, Atya és Fiú és Szentlélek, most és mindenkor és mindörökkön örökké. Amen.

ELŐVERSES SZTIHIRÁK

Idiomelon 5. hang

Uram, gondviselésed kimondhatatlan titkát * Zebedeus fiainak anyja nem érthette, * mert arra kért téged, * hogy országlásod idején fiainak múlandó királyság tisztségeit ajándékozd. * De te barátaidnak ezek helyett a halál poharát kínáltad, * amely pohárról kijelentetted, * hogy előbb te fogod azt megízlelni, * hogy a bűnöktől bennünket megtisztíts. * Ezért így kiáltunk hozzád: * Lelkünk üdvössége, dicsőség néked!

Elővers: Beteltünk kora reggel irgalmaddal, Urunk, s ujjongtunk és vigadoztunk napjainkban. Hadd örvendjünk annyi napon át, ameddig megaláztál minket, és annyi évig, mint ameddig nyomorúságot láttunk, s tekints le szolgálidra és alkotásaidra, s igazítsd útba azok fiait!

Uram, tanítványaidat arra neveltetted, * hogy csak tökéletes módon gondolkodjanak, * hiszen ezt mondtad nekik: * „Ne legyetek hasonlók a pogányokhoz, * és ne tiporjátok le a gyöngéket! * Ne így legyen köztetek, kik tanítványaim vagytok, * mert én önként szegény lettem. * Aki tehát első köztetek, az legyen a többinek szolgálja! * Aki előljáró, legyen olyan, mint az alattvaló, * aki élén áll, mint az utolsó. * Magam is ezért jöttem el, * hogy megsegítsem a szegény Ádámot, * és váltságul adjam életemet sokakért, * akik ezt kiáltják: dicsőség néked!”

Elővers 4. hang: Legyen rajtunk a mi Urunk, Istenünk fényessége, és kezeink munkáját te igazgasd jóra, kezeink munkáját jóra igazgasd!

A gyümölcstelensége miatt kiszáradt fügefát * intó jelül tekintsük, testvérek, * és Krisztusnak mutassuk be a bűnbánat méltó gyümölcseit, ** ki nekünk dús kegyelmet ad!

Dicsőség... most és...

Második évára talált a kígyó az egyiptomi nőben, * ki Józsefet tetszetős beszéddel csábította; * ez azonban palástját is elhagyva * elfutott a bűn elől, * és ruhátlanul sem szégyenkezett, * amint az első ember sem szégyenkezett bűnbeesése előtt. * Az ő esedezései által, Krisztus, ** irgalmazz nekünk!

Jó az Urat dicsérni, és éneket mondani a te nevednek, ó Fölséges!
Hogy reggel hirdettessék irgalmasságod és igazvotlod éjjel!

Háromszorszent.

Konták 8. hang. Minta: Mint a teremtmények zsongait...

Míg Jákob József elvesztésén siránkozott, * nemes lelkű fia királyként tisztelve ült hadi szekeren. * Mert ő az egyiptomi nő kéjvágyának nem hódolt be, * ezért őt magasztalta fel az, * ki az emberek szívét látja, ** és neki küldött hervadhatatlan koszorút.

Uram, irgalmazz!

(negyvenszer)

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek, most és mindenkor és örökkön örökké. Amen.

Ki a keruboknál tiszteltebb és a szeráfoknál hasonlíthatatlanul dicsőbb vagy, ki az Istent, az Igét sérülés nélkül születed, téged valóságos Istenszüdő magasztalunk!

Szent atyáink imái által, Úr Jézus Krisztus Istenünk, könyörülj rajtunk! Amen.

Szent Efrém fohásza:

Életem Ura és Uralkodója, ne engedd hozzám a jóra való restség, könnyelműség, pénzvágy és megszólás szellemét! Metánia.

Ajándékozd inkább szolgálóknak a józanság, alázatosság, állhatatosság és szeretet lelkét! Metánia.

Igen, Uram, Királyom! Add meg, hogy megismerjem bűneimet, és meg ne ítéljem felebarátomat, mert áldott vagy örökkön örökké! Metánia. Amen.

Szent atyáink imái által, Úr Jézus Krisztus Istenünk, könyörülj rajtunk! Amen.

A TRITHEKTI (3. ÉS 6.) IMAÓRÁN

A prófétai olvasmány tropárja 6. hang

Töredelmes lélekkel eléd borulunk, * és téged kérünk, világnak Üdvözítője, ** mert te vagy a megtérők Istene.

Prokimen 4. hang (125. zsoltár)

Mikor az Úr visszatérítette Siont a fogságból, * mintegy megvizsgáltak lettünk.

Elővers: Akkor megtelt a szánk örömmel és nyelvünk ujjongással.

Ezekiel próféta jövendölésének olvasása (1, 1-28)

Történt a harmincadik esztendőben, a negyedik hónapban, a hónap ötödik napján, amikor a száműzöttek között voltam a Kebár folyó mellett, megnyílt az ég, és Istent láttam látomásban. A hónap ötödik napján – Jojakin király száműzetésének ötödik évében – az Úr szózatot intézett Ezekiel paphoz. Búzei fiához a káldeusok földjén, a Kebár folyó mellett. Az Úr keze volt fölöttem. Azt láttam, hogy forgószél jött észak felől, és nagy felhő volt benne. Köröskörül pedig fényesség és sugárzó tűz volt. Belül pedig, a tűz bensejéből olyasmi tűnt elő, mint a fénylő érc. Középuított olyasmit vettem ki, mint ami négy élőlényhez hasonlít. Úgy látszottak, mintha emberhez hasonlitanának. Négy arca és négy szárnya volt mindegyiküknek. A lábuk

egyenes volt, a talpuk meg olyan, mint a borjú talpa, s úgy szikráztak, mint a fénylő érc. Szárnyuk alatt négy oldalt emberi kéz volt. Arcuk is, szárnyuk is négy irányba nézett, és egyiknek a szárnya összeért a másikéval. Nem fordultak meg, amikor mentek, hanem mindegyik a saját arca irányában haladt. Arcuk emberi archoz is hasonlított, és jobb felől mind a négynek oroszlánarca volt, bal felől meg mind a négynek bikaarca volt, s mind a négynek sasarca is volt. Szárnyuk pedig felül ki volt terjesztve: mindegyiküknek két szárnya összeért, kettő pedig befödte testüket. Mindegyik egyenesen előre haladt, s arrafelé mentek, amerre a lélek vitte őket, s nem fordultak meg, amikor mentek. Az élőlények között olyasmit láttam, mint az égő szénparázs, amely imbolygott az élőlények között. A tűz lobogott, s a tűzből villámok cikáztak, s az élőlények ide-oda forogtak, és Bezek formáját vették fel. Aztán azt láttam, hogy kerék volt a földön az élőlények mellett, mind a négy mellett. Ezek a kerekek olyan alakúak voltak, mint a tarziszkő, s mind a négy egyforma volt. Úgy látszott, mintha egy kerék volna a keréken belül. Négy irányban haladtak, és nem kellett megfordulniuk ahhoz, hogy menjenek, pedig kerületük és magasságuk is volt. Szemügyre vettem őket: mind a négynek az egész kerülete tele volt szemekkel. Amikor az élőlények mentek, a kerekek is jártak, és ha álltak, azok is megálltak. Amerre a felhő ment, arra akart a lélek is haladni. Az élőlények tehát így haladtak, és a kerék fölemelkedett velük, mert az élet lelke volt a kerekben.

Prokimen 6. hang (126. zsoltár)

Ha az Úr nem építi a házat, * hiába fáradoztak annak építői.

Elővers: Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába virraszt, aki őrzi azt.

ELŐSZENTELTEK LITURGIÁJA

A bevezető zsoltár után elmondjuk a 119-133. zsoltárt, s ennek a kathizmának minden antifónájára három hódolást végzünk.

Uram, tehozzád... után

1. hang

Önkéntes szenvedésre indulván, Uram, * apostolaidhoz így szóltál útközben: * íme, fölme gyünk Jeruzsálemb e, * és az Emberfiát elárulják, * amint meg van írva felőle. * Jertek tehát, menjünk mi is övele megtisztult elménkkel, * hogy megfeszíttessünk, * és haljunk meg a földi gyönyöröknek érette, * hogy fel is támadjunk övele, * és meghalljuk, midő n így kiált: * „Már nem a földi Jeruzsálemb e megyek, hogy szenvedjek, * hanem fölme gyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, * az én Istenemhez és a ti Istenetekhez, * s titeket is fölviszlek a magasságbeli Jeruzsálemb e, * a mennyeknek országába”.

5. hang

Krisztus üdvözítő szenvedéseit elérvén, hívek, * dicsőítsük az ő kimondhatatlan nagy türelmét, * hogy irgalmasságával bennünket is fölemeljen, * kiket a bűnök holtakká tettek, * mint jóságos és emberszerető!

Urunk, szenvedésedhez közeledve * tanítványaidat bátorítani akartad, * és félrevonva őket, így szóltál hozzájuk: * „Hogyan felejtettétek el az igéket, * melyeket nektek hajdan mondtam, * mert meg van írva, hogy próféta nem halhat meg Jeruzsálemben kívül. * Íme, elérkezett az idő, * melyről nektek szólottam. * Bűnösök kezére adnak át megcsúfolásra, * és azok keresztre feszítenek, * és a sírba helyeznek, * és gyalázatos halottnak számítanak. * De ti bízatok, mert harmadnap föltámadok, * a bennem hívők öröme, * és az örök életre.”

Uram, gondviselésed kimondhatatlan titkát * Zebedeus fiainak anyja nem érthette, * mert arra kért téged, * hogy országlásod idején fiainak múlandó királyság tisztségeit ajándékozd, * de te barátidnak ezek helyett a halál poharát kínáltad, * amely pohárról kijelentetted, * hogy előbb te fogod azt megízlelni, * hogy a bűnöktől bennünket megtisztíts. * Ezért így kiáltunk hozzád: * Lelkünk üdvössége, dicsőség néked!

Uram, tanítványaidat arra neveltetted, * hogy csak tökéletes módon gondolkodjanak, * hiszen ezt mondtad nekik: * „Ne legyenek hasonlók a pogányokhoz, * és ne tiporjátok le a gyöngéket! * Ne így legyen köztetek, kik tanítványaim vagytok, * mert én önként szegény lettem. * Aki tehát első köztetek, az legyen a többinek szolgája! * Aki előjáró, legyen olyan, mint az alattvaló, * aki élen áll, mint az utolsó. * Magam is ezért jöttem el, * hogy megsegítsem a szegény Ádámot, * és váltságul adjam életemet sokakért, * akik ezt kiáltják: dicsőség néked!

4. hang

A gyümölcstelensége miatt kiszáradt fügefát * intó jelül tekintsük, testvérek, * és Krisztusnak mutassuk be a bűnbánat méltó gyümölcseit, * ki nekünk dús kegyelmet ad!

Dicsőség... most és...

Második évára talált a kígyó az egyiptomi nőben, * ki Józsefet tetszetős beszéddel csábítgatta; * ez azonban palástját is elhagyva * elfutott a bűn elől, * és ruhátlanul sem szégyenkezett, * amint az első ember sem szégyenkezett bűnbeesése előtt. * Az ő esedezései által, Krisztus, * irgalmazz nekünk!

Enyhe világossága / a szent és boldog / és halhatatlan mennyei Atya / isteni dicsőségének, / Jézus Krisztus! / Eljövén a Napnak lenyugvásához, / és látván az esteli fényt, / áldjuk az Atyát / s a Fiút / és a Szentlélek Istent! / Mert te méltó vagy, / hogy minden időben / szent hangon énekeljünk tenéked, / Isten Fia, / ki éltet adsz a világnak; / miért is ez a világ / dicsóít téged.

Az olvasmányok előtt prokimen 6. hang (127. zsoltár)

Áldjon meg téged az Úr Sionból, * aki a mennyet és földet terem-
tette!

Elővers: Boldogok mindnyájan, kik az Urat félik, akik az ő útjain járnak.

Olvasmány: Kiv 1,1-20

Ezek Izrael fiainak nevei, akik bementek Egyiptomba Jákobbal, az apjukkal – mindegyikük a családjával együtt ment oda: Ruben, Simeon, Lévi, Juda, Isszahár, Zebulon és Benjámin, Dán és Naftali, Gád és Aser. József pedig már Egyiptomban tartózkodott. Jákob leszármazottai lélekszám szerint hetvenöten voltak. Meghalt aztán József és minden testvére, és ez az egész nemzedék. Izrael fiai pedig termékenyek voltak, elszaporodtak és meggyarapodtak, sőt olyan erősen elhatalmasodtak, hogy megtelt velük az ország. De aztán más lett az uralkodó Egyiptomban, aki nem ismerte Józsefet. Azt mondta a népének: „Lám, mennyire népes lett Izrael fiainak nemzetsége! Még végtére fölénk kerekedik! Jertek tehát, bánjunk vele okosan, nehogy még inkább megsokasodjék, s amikor majd háború tör ki, netalán ellenségeink számát növelje és így kivonuljon az országból!” Ezért munkafelügyelőket rendelt fölējük, hogy sanyargassák őket a munkáik során, így építették a fáraó megerősített városait, Pitomot és Ramszeszt, valamint Önt, a Napvárost. De minél inkább megalázták őket, ők annál többen lettek és igen megerősödtek. Meggyűlölték így az egyiptomiakat Izrael fiai. S az egyiptomiak erőszakosan sanyargatták Izrael fiait, és megkeserítették életüket a kemény munkával: az agyagfeldolgozással és téglavetéssel megkülönbézte mezei munkával, tehát mindenféle kényszermunkával. Egyiptom uralkodója a következő parancsot adta a héberek bábáinak, akik közül az egyiknek Szefera, a másiknak pedig Fua volt a neve: „Amikor a héber asszonyok szülésénél segédkeztek, ha fiúk születik, öljétek meg, és csak ha lány, akkor gondoskodjatok róla!” A bábák azonban istenfélők voltak, és nem hajtották végre Egyiptom uralkodójának a parancsát, hanem életben hagyták a fiúgyermekeket. Magához hívatta ezért az egyiptomi uralkodó a bábákat, és ezt

mondta nekik: „Miért jártatok így el, hogy életben hagytátok a fiúgyermekeket?” A bábák pedig ezt felelték a fáraónak: „A héber asszonyok nem olyanok, mint az egyiptomiak, hanem előbb szülnek, még mielőtt a bábák megérkeznének hozzájuk, s akkorra már meg is szültek”. Isten ezért jóra fordította a bábák sorsát, a nép pedig egyre csak szaporodott, és igen megerősödött.

Prokimen 8. hang (128. zsoltár)

Megáldunk * titeket az Úr nevében.

Elővers: Gyakran harcoltak ellenem ifúságom óta.

Olvasmány: Jób 1, 1-12

Volt Húsz földjén egy Jób nevű férfi, aki igaz ember, feddhetetlen, igazságos, istenfélő volt, és került minden rosszat. Hét fia és három lánya született, s jószága is volt neki: mégpedig hétezer juha, háromezer tevéje, ötszáz pár ökre, ötszáz szamárkancája és igen sok cselédje. Nagy földbirtokokat művelt meg, úgyhogy ez az ember előkelőbb volt a többi napkeletinél. Fiai eljártak egymáshoz, és nap mint nap vendégséget rendeztek, amelyre meghívták három húgukat is, hogy velük együtt egyenek és igyanak. Amikor aztán befejeződtek a lakoma napjai, Jób elküldött valakit értük, és tisztává tette őket: kora reggel fölkelve áldozatot mutatott be értük a számuknak megfelelően. Egy borjút is feláldozott a lelkükért bűneik miatt. Mert azt mondta Jób: „Hátha vétkeztek fiaim, és elméjükben rosszat gondolhattak Istenről.” Így járt el tehát Jób minden egyes napon. S történt egy napon, hogy Isten angyalai eljöttek, hogy megjelenjenek az Úr színe előtt, és a sátán is eljött velük együtt. Az Úr így szólt a sátánhoz: „Honnét kerülsz ide?” A sátán pedig így felelt az Úrnak: „Bejártam a földet, és körbejártam mindent az ég alatt, s íme, most itt vagyok.” Az Úr ezt kérdezte tőle: „Észrevetted-e szolgámat, Jóbot, akihez nincs hasonló szerte az egész földön? Hiszen ő feddhetetlen igaz ember, istenfélő, aki minden rosszat kerül.” A sátán azonban ezt válaszolta az Úrnak: „Talán ok nélkül tiszteli Jób az Urat? Nem te vetted-e körül gondoskodásoddal őt, magát és háztartását és egész

környezetét? Megáldottad keze munkáját, és jószágát megsokasítottad a földön. De nyújtsd csak ki a kezedet, és nyúlj hozzá egész vagyónához! Majd meglátod, hogy nem fog-e szemtől szembe áldani.” Az Úr erre azt mondta a sátánnak: „Nos, kezedbe adom mindenét, de őt magát ne érintsd!” Erre az eltávozott az Úr elől.

Evangelium: Mt 24, 3-35

Abban az időben, amikor Jézus az Olajfák hegyén leült, a tanítványok külön odamentek hozzá, és kérdezték: „Mondd meg nekünk, mikor lesz ez? És mi lesz a jele eljövetelednek és a világ végének?” Jézus így válaszolt nekik: „Vigyázzatok, nehogy valaki félrevezessen benneteket. Mert sokan jönnek majd a nevemben, és azt mondják magukról: »Én vagyok a Krisztus«, és sokakat megtévesztenek. Háborúkról és háborús hírekről fogtok majd hallani. Vigyázzatok, meg ne rémüljete, ezeknek be kell következniük, de ez még nem a vég. Nemzet nemzet ellen és ország ország ellen támad. Sokfelé éhínség, ragály üti fel a fejét, és földrengés lesz. De ez még csak a kezdete a gyötrelmeknek. Akkor majd kínvallatásnak vetnek alá és megölnék titeket, és gyűlöletesek lesztek minden nép előtt az én nevemért. Sokan megbotránkoznak majd, elárulják és gyűlölni fogják egymást. Sok hamis próféta támad, és sokakat tévedésbe ejtenek. A gonoszság megsokasodása miatt sokakban kihűl a szeretet, de aki mindvégig kitart, az üdvözülni fog. Az Országoknak ezt az evangéliumát hirdetni fogják az egész világon, bizonyosságul minden népnek, és akkor jön el a vég. Amikor tehát majd látjátok a szent helyen a Dániel próféta által megjövendölt pusztító utálatosságot – aki olvassa, értesse meg! –, akkor, akik Júdeában vannak, meneküljenek a hegyekre, aki a tetőn van, ne jöjjön le, hogy elvigyen valamit a házából, és aki a mezőn van, ne térjen vissza, hogy elvigye köntösét. Jaj a várandós és szoptató anyáknak azokban a napokban! Imádkozzatok, hogy ne télen vagy szombaton kelljen menekülnötök! Akkora lesz a szorongatás, amilyen még nem volt a világ kezdetétől mindmáig, és nem is lesz. Ha nem rövidülnének meg azok a napok, nem menekülne meg egyetlen halandó sem. De a választottakért megrövidülnek

azok a napok. Akkor, ha valaki azt mondja: »Íme, itt a Krisztus vagy amott!«, – ne higgyétek! Álkrisztusok és álpróféták fognak fellépni, és nagy jeleket és csodákat visznek végbe, hogy megtévesszék, ha lehet, még a választottakat is. Íme, előre megmondtam nektek. Ha tehát azt mondják nektek: »Íme, a pusztában van!«, ne menjete ki; »Íme, a belső szobákban!«, ne higgyétek el! Hiszen amint a vilám napkeleten támad, és napnyugatig látszik, úgy lesz az Emberfiának eljövetele is. Mert ahol a holttest van, oda gyűlnek a keselyűk. Mindjárt e gyötrelmes napok után a Nap elsötétedik, a Hold nem ad világosságot, a csillagok lehullanak az égről, és az egek erői megrendülnek. Akkor majd feltűnik az égen az Emberfia jele, és akkor majd mellét veri a föld minden népe, és látni fogják az Emberfiát, amint eljön az ég felhőin, nagy hatalommal és dicsóséggel. Elküldi angyalait nagy harsonaszóval, és összegyűjtik a választottakat a szélrózsa minden irányából, az ég egyik szelétől a másikig. Vegyetek példát a fügefáról. Amikor hajtása már zsendül, és levelet hajt, tudjátok, hogy közel van a nyár. Így ti is, amikor mindezeket látjátok, tudjátok meg, hogy már közel van, az ajtóban! Bizony mondom nektek: Nem múlik el ez a nemzedék, míg mindez be nem következik. Ég és föld elmúlnak, de az én igéim nem múlnak el.”

ESTI ZSOLOZSMA

Az esti zsolozsmán Krétai Szent András háromódás kánonját énekeljük.

II. ÓDA

Figyelmezz ég, és megszólalok, * és éneklek Krisztust, * ki a mi üdvösségünkre Szűztől született!

(kétszer)

Menjünk föl lélekben Krisztussal együtt az Olajfák hegyére, s maradjunk ott mellette egész éjjel az apostolokkal együtt!

Fontold meg jól, szerencsétlen lelkem, mit jelent a malomkőről szóló példázat, melyet Krisztus prófétaí módon elmondott, s ügyelj magadra!

Készülj föl, lelkem, átköltözésedre, mert már közel van a megvesztegethetetlen Bíró eljövetele!

Theotokion

Szeplőtelen Istenszülő Szűz, aki egyedül vagy méltó minden magasztalásra, járj közben Fiadnál szolgálóidért!

Másik irmosz

Lássátok, lássátok, hogy én vagyok az Isten, * aki előbb voltam, még mielőtt a mindenség létrejött. * Megvoltam már az ég és a föld megszilárdulása előtt, * és ismertem mindent, hiszen teljesen az Atyában vagyok, * és egészen magamban hordozom őt.

Igémmel hoztam létre az eget és a földet. Együtt voltam ugyanis az Atyával, s tőle, a szavammal hordozom a mindenséget, mint Ige, Bölcsesség, az ő Ereje és Képmása, aki velem együttműködik, és velem együtt alkot.

Ki az, aki az időt kijelölte? Vajon ki az, aki a korszakokra ügyel? Ki ismeri igazán az élet mértékét? Ki határolta körül és ki mozgatja a mindenséget? – Csakis az, aki kezdet nélküli, és aki mindig együtt van az Atyával, mint ahogy a fénysugár jár együtt a világossággal.

Milyen mérhetetlen a te emberszereteted, Jézus! Megismerteted velünk onnan felülről a beteljesülés idejét, de titokban tartottad annak óráját, és világosan megmondtad annak ismérveit.

Mindent értesz, mindent tudsz, Jézusom, mert az Atya isteni méltóságával rendelkezel, és magadban hordod a belőle származott teljes Szentlelket, ki az Atyával együtt örökkévaló.

Uralkodó Urunk, minden korszak alkotója! Méltass minket is arra, hogy hallhassuk szent szavadat, mellyel az Atya választottait a mennyországba hívod!

Dicsőség...

Kezdet nélküli, teremtetlen Háromság, osztatlan egység, három és egy létező, Atya, Fiú és Szentlélek, egy Isten, fogadd el a mi földi nyelvünkről és a mi tüzes ajkainkról fakadó éneket!

Most és... Theotokion

Isten szent sátrának bizonyultál, ó Szűz, mert benned vett lakást testben a mennyek királya, s belőled jött elő szépségesen, isteni módon újjáalkotva önmagában az embert.

Kathizma 2. hang. Minta: Irgalomnak kútfeje...

Irgalmasságtól indítva * önként jössz a szenvedésre, * mert meg akarsz szabadítani minket a szenvedéstől * és a pokol kárhozáttától, ó jótevő Krisztus. * Ezért magasztaljuk, Üdvözítőnk, a te szent szenvedésedet, * és mindnyájan dicsőítjük a te szeplőtelen megaláztatásodat.

VIII. ÓDA

Az angyalok és az egek * a dicsőség trónján ülöt szünet nélkül Istenként dicsőítik. * Őt áldjátok, énekeljétek * és magasztaljátok mindörökké!

Nyilván hallottad, lelkem, hogyan szólt Krisztus az ő szent tanítványaihoz, amikor a végső dolgokat jövendölte meg. Mivel tehát tudsz erről a végről, készülj rá, mert közeleg átköltözésed ideje!

Ismered, terméketlen lelkem, a gonosz szolga intó példáját. Vigyázz, nehogy elhanyagold a kegyelmet, amelyet nyertél, s még a földre se rejtőd, hanem csak kamatoztasd azt!

Világítson lámpásod, mint hajdan a szüzeké, s legyen bőven megtöltve könyörületesség olajával, hogy nyitott ajtót találj, lelkem, Krisztus menyegzős terme felé!

A szombati és a téli futásról szólva a Mester a jelen kor viharára céloz, amely a hetedik napnak számít, s amelyben a télhez hasonlóan eljön majd a vég.

Lelkem, amint hallottad, a te Urad rettenetes eljövele olyan gyors lesz, mint a villámcsapás. Igyekezz tehát felkészülni rá!

Midőn eljön majd a Bíró az angyali seregek és az égi erők ezreivel és tízezreivel, jaj, mennyire félhetsz, mennyire rettegsz majd lelkem, hiszen mindenkinek leplezetlenül kell majd megjelennie előtte!

Dicsőség...

Egy Isten a Szentháromság: az Atyán mit sem változtat a fiúság, s ugyanígy a Fiút sem érinti változás a származáskor, hanem mindkettő ugyanaz a személy marad, és mind a három világosság, akit én Istenként dicsóítok mindörökké.

Most és... Theotokion

Az Istenszülő közbenjárására fogadd el, Istenünk, a mi imádságunkat, s viszonzásul áraszd ki bőségesen mindenkire kegyelmedet, és ajándékozd békességedet a te népednek!

IX. ÓDA

Ki a hegyen a törvényszerzőnek * tűzben és csipkebokorban * előre jelezte, * hogy a mi üdvösségünkért szülni fog a Szűz, * azt mi soha meg nem szűnő énekekben magasztaljuk.

Hallottad, lelkem, amit a Bíró előre megmondott és tanított a végóráról. Készülődj hát a halálra jó cselekedetekkel, nehogy Isten méltatlanként kivessen!

A fügefáról vedd lelkem, a vég példáját! Amikor ága kizsendül és levelei kihajtottak, közel van a nyár. Te pedig mindezeket látva tudd meg, hogy közel van, az ajtóban.

Ki ismeri rajtad kívül az Atyát? Ki tudja rajtad kívül az órát vagy a napot? Nálad van a bölcsesség minden kincse. Krisztus Istenünk!

Könyvek megnyílnak, az ítélőszék már föl lesz állítva, és a tettek-re fény derül. Ott mindenki fedetlenül áll. Nincsenek tanúk és nincsenek vádlók, hanem minden teljesen nyilvánvaló Isten előtt.

Előáll a mindenség Bírója, hogy ítéletre hurcolják. Aki a kerubok trónja fölött ül, az most Pilátus elé vádlottként áll, és mindent elszenved, hogy Ádám üdvözülhessen.

Elközelgett a mi nagy és isteni Pászkánk. Krisztus hirdeti, hogy két nap múlva lesz – s ezzel a szenvedés napjára utal, amelyen az Atyának bemutatja magát áldozatul.

Anyád a te kereszted alatt állva, Üdvözítőnk, s igazságtalan megöletésedet látva fölkiáltott: „Ó, jaj, gyermekem, lenyugvást nem ismerő világosság, nap és dicsőség fénye, világíts mindenkinek!”

Dicsőség...

Ó, szent egység! Hármasság egy istenség, s háromszemélyű egy Isten! Háromszemélyű természet, egyaránt tiszteletreméltó és oszthatatlan dicsőség, szabadítsd meg lelkünket a veszedelmektől!

Most és... Theotokion

Fogadd el Anyádat közbenjárónak, Krisztus, és az ő könyörgésére adj békét a világnak, tedd szilárdá uralmadat, s kapcsolj egységbe egyházaidat!